

UZAKLAR II

Dünyanın ucuna yolculuk...

Osman Atasoy www.osmanatasoy.org

Mutlak sessizlik

Uzaklar II'nin Antarktika sularındaki seyri devam ediyor. Deception Adası'ndan ayrıldığımız günün akşamı saat sekize doğru Murray Kanalı'na yaklaşıyoruz. Hava hâta aydınlık...

Antarktika'da bu mevsimde güneş sadece iki saatliğine batıyor. O zaman bile hava tam olarak kararmıyor, etrafa gri bir alacakaranlık hâkim oluyor.

Antarktika ana karasının bir buçuk mil açığında yer alan Bluff ve Challenger adlı iki ada arasına demirlemeye çalışacağız. Elimizdeki notlara göre kanalın ağzında minik bir adacık daha var. Onu tesbit edebilirsek içeri giriş yolunu bulacağız. Dünyanın bir başka köşesinde olsak teknedeki GPS sayesinde aradığımız yeri akşam karanlığında dahi bulabiliriz. Ancak Antarktika'da durum farklı; beyaz kıtanın birçok yerinde olduğu gibi bu bölgenin de detaylı haritası yok. Navigasyon masasındaki küçük ölçekli genel haritayla aradığımız yeri bulmak mümkün değil. Haritada iki buçuk mil genişliğindeki Bluff adası dahi toplu iğne başı kadar gözüktüyor!

Navigasyon esnasında en büyük yardımcımız gözlerimiz ve bu sulara gelmiş denizcilerden edindiğimiz bilgiler. Bir gözümüz derinlik göstergesinde, bir gözümüz pruvada buz kütlelerinin arasından geçerek yolumuzu bulmaya çalışıyoruz. Northanger teknesinden Keri birçok kez bu sulara gelmiş.

Yola çıkarken de kullanmamız için kendi notlarını vermişti. Dosya kağıtlarına çizdiği planlara bakarak Murray kanalına nasıl gireceğimizi kestirmeye çalışıyoruz.

GİRİŞ NEREDE

Doğru dürüst sörfü yapılmamış sulara bu şekilde haritasız seyretmek insanı çok geriyor. Çevredeki adaları, kayalıkları, buz dağlarını birbirinden ayırt etmek zor, her yer kar ve buzdan oluşmuş beyaz bir örtüyle kaplı. Önümüzde beliren beyazlığın ada mı yoksa aysberg mi olduğunu, eğer adaysa hangi ada olduğunu kestirmekte güçlük çekiyoruz. Bazı burunların önüne yığılmış buz parçaları burnu olduğundan daha uzun gösterince insan yanlış yere geldiği izlenimine kapılıyor. Biraz da şansımıza güvenerek ilerliyoruz.

Önümüzde üzeri kar ve buzla kaplı büyükçe bir kayalık beliyor. Bunun kanalın girişindeki minik ada olduğuna hükmediyoruz. Başüstünde duran Sibel eliyle gideceğimiz istikameti işaret ediyor. Bir an gösterdiği yöne gitmekte tereddüt ediyorum. Bana sanki kayalığın diğer yanından geçmemiz gerekir gibi geliyor. Neticede ağır yolla ilerleyerek içeri giriyoruz.

Denize dimdik inen buz duvarlarıyla kaplı kanalın içinde su çok sakin. İki yaka arasına dağılmış birçok buz dağı bu sakin suda hareketsiz yatıyor. Rüzgâr ve akıntıyla ne yöne sürüklenebileceklerini tahmin etmeye çalışarak bir köşeye demirliyoruz.

Motoru durdurunca etrafa mutlak bir sessizlik hakim oluyor. Çıt çıkmıyor. Bir ara çok uzaklardan gök gürültüsüne benzer sesler geliyor. Ana karadaki dağlardan kopan buz kütlelerinin gümbürtüsü... Kayalıklar gibi burada da her yer buzla kaplı. Kanalın iki yakasındaki buz duvarları mavi-beyaz bir sinema perdesi gibi karşımda yükseliyor. Bu dev perdede insanın hayal gücüne bağlı olarak neler görebileceğini düşünüyorum. Dalmış gitmişim... Ta ki içeriden Sibel'in >>>

Elimizdeki notlara göre Enterprise adasındaki demir yerinde bir batık bulunuyor. Adanın güneyindeki girintiye yaklaşırken batığı görüyoruz.

seslendiğini duyana kadar: "Çorba hazır!.." Burnuma sıcak çorba kokusu geliyor. Kuzineden havuzluğa sızan bu koku ne kadar da davetkâr...

KÖY TARHANASI

Teknede bol miktarda köy tarhanası bulunuyor. Sibel yola çıkmadan önce Uşak'ta yapılan Köklü tarhanalarını torbalarından çıkarıp hava geçirmez cam kavanozlara boşaltmıştı. Her gün üç büyük kaşık tarhanayı suyla karıştırıp koca bir tencere pişiriyor. Bazen ben de pişiriyorum. Topaklanmaması için çorba kaynayana kadar durmadan tahta kaşıkla karıştırmak gerekiyor. Bazen içine at etinden yaptığımız pastırmadan birkaç dilim katıyoruz. Daha da lezzetli oluyor.

Çoğu sabah kahvaltıda tarhana çorbası çıkıyor. Üzerine kuru nane ve kırmızı pul biber serpiyor, içine de peksimet doğruyoruz. Bol acılı çorba soğuk havada hem içimizi ısıtıyor hem de gün boyu tok tutuyor. Eğer dayanamayıp tencereyi bitirirsem hamamdan yeni çıkmış gibi boncuk boncuk terleyerek masadan kalkıyorum.

Elimizdeki notlara göre Enterprise adasındaki demir yerinde bir batık bulunuyor. Adanın güneyindeki girintiye yaklaşırken batığı görüyoruz. Sahilin biraz açığında büyükçe bir geminin yarıya kadar sulara gömülmüş paslı gövdesi, dev

bir balina leşi gibi yatıyor. Her yerin beyaz olduğu bu coğrafyada kusursuz bir kerteriz... Üzerine doğru rota tutuyoruz.

Enterprise adlı balina gemisinin adanın ismiyle ilişkili hikayesini bir yerde okumuştuk. 1915 yılında bu civarda avlanırlarken gemisinde yangın çıkınca, kaptan mürettebatını ve yükünü kurtarmak için gemisini bu koyda karaya oturtmuş. O zamana kadar isimsiz olan ada, bu tarihten sonra geminin adıyla anılmaya başlanmış.

BALİNA BATIĞI

Batık, koyun büyük bölümünü kapladığından etrafında demirlemeye müsait saha yok. Hafifçe yan yatmış geminin suyun üzerindeki iskele bordasına aborda oluyoruz. Koltuk halatlarını bağlarken geminin paslı güvertesini ve ambarlarını kendilerine yuva yapmış onlarca deniz kırlangıcı çığlıklar atarak dışarı uçuyor. Bağlanırken çıkardığımız gürültüden ürkmüş olmalılar. Karanlık ambarlardan fırlayan kuşlar üzerimize doğru gelince biz de onlar kadar şaşırıp ürküyoruz.

Sahildeki kayaların üzerinde balina avcıları döneminden kalma paslı babalar bulunuyor. Baştan kıçtan halatlarla babalara koltuk alınca Uzaklar U şeklindeki bir havuzda adeta sabitlenmiş oluyor. Gayet emniyetli görünmemize rağmen Sibel biraz tedirgin. Nedeni Keri'den dinledikleriymiş. Keri bir keresinde bu koyda buzlar tarafından nasıl sıkıştırıldıklarını anlatmış. Poyrazdan esen rüzgâr dışardaki buzları üzerlerine sürmüş, teknede zor anlar yaşamışlar. Neyse ki rüzgâr şimdi o yönden esmiyor.

Dürbünle etrafı tararken koyun kuzeydoğusundaki küçük adanın üzerinde bazı kayıklar olduğunu görüyoruz. Botu indirip o tarafa doğru kürek çekiyoruz. Sahile yaklaşırken karların üzerinde sırt üstü yatan kocaman bir denizaslana dikkatimizi çekiyor. Hayvan da bizi fark etmiş olmalı ki kafasını hafifçe kaldırıp yüzümüze doğru bakıyor. Sanki her gün gördüğü bir şeye bakarmış gibi bir hali var. Sonra başını eğip kaldığı yerden uyumasına devam ediyor. Anlaşılan ilgisini çekmedik.

Adacığın üzerinde karaya çekili kayıklardan ikisi oldukça iyi durumda. Diğerleri parçalanmış, kaplama tahtaları etrafa dağılmış. Yedi, sekiz metre boyunda, kapalı güverteli bu kayıklara 'su teknesi' dediğini duymuştuk. Balina gemilerindeki yağ eritme kazanları için gerekli suyu, daha doğrusu buzu bu filikalarla karadan taşırlarmış.

HER YERDE BUZ VAR

Her defasında biraz daha güneye inecek şekilde yola devam ediyoruz. Buzlar arasında seyretmeye biraz olsun alıştık. Artık ilk başlardaki kadar acemi ve tedirgin değiliz. Suyun üzeri her zaman irili ufaklı buz parçalarıyla dolu. Kimi Uzaklar kadar, kimi ise birkaç katlı ev büyüklüğünde. Bu sulara oto pilot kullanmak mümkün değil, elle dümen tutuyoruz. Uzun süre elle dümen tutmak, hele buzların arasında zig zak yaparak ilerlemek çok dikkat isteyen yorucu bir iş.

Rüzgâr soğuğun etkisini artırıyor. Havuzlukta açıkta dümen tutmak bir süre sonra ıstırap verici bir hal alıyor. Antarktika'ya gelen teknelerin niçin kapalı havuzluklu olduğunu şimdi daha iyi anlıyoruz. Üzerimizdeki termal giysilere rağmen dümen başında en fazla bir saat durulabiliyor. Daha bir saat dolmadan ellerimiz ve ayaklarımız önce üşümeye sonra yanarmış gibi acımaya başlıyor.

Karlı bir havada Cuverville adasına doğru iniyoruz. Tipi yüzünden görüş çok zayıf. İkimizden biri sık sık başüstüne gidip önümüzü görmeye çalışıyor. Teknede radar olmasına rağmen her buzdağının ekranda görünme garantisi yok. Özellikle yuvarlak köşeli buzlar radar ekolarını yansıtmıyor.

Öğleden sonra hava sıyrıyor. Güneş tepemizde parlamaya başlıyor. Manzara muhteşem... İkimiz birden havuzlukta etrafı seyrediyoruz. Yanından geçtiğimiz adaların denize bakan yamaçları duvar gibi göğe yükseliyor. Bazı granit yamaçlar o kadar dik ki, her yeri kaplayan kar ve buz tabakası üzerlerinde >>>

Her defasında biraz daha güneye inecek şekilde yolumuza devam ediyoruz. Tedirgin edici olsa da, buzlar arasında seyretmeye biraz olsun alıştık.

Adacığın üzerinde karaya çekili kayıklardan ikisi oldukça iyi durumda. Diğerleri parçalanmış, kaplama tahtaları etrafa dağılmış.

Dürbünle etrafı tararken koyun kuzeydoğusundaki küçük adanın üzerinde bazı kayıklar olduğunu görüyoruz. Botu indirip oraya doğru kürek çekiyoruz.

tutunamamış. Buna rağmen, şeffaf bir buz tabakasının cam gibi üzerlerini sardığını görüyoruz. Bu siyah zirveler ve yamaçlar, çevrelerini saran sonsuz beyazlığın içine serpiştirilmiş kara elmaslar gibi parlıyor.

PENGUEN ADASI

Cuerville adasının güneyinden dolaşarak demir yerine iniyoruz. Elimizde bu sefer Fransız denizci Oleg Bely'nin çizdiği kara kalem şema var. Planda yerleri tahmini olarak gösterilen sığıkların arasından geçerek koya giriyoruz. Oleg'in kâğıt üzerine düştüğü nota göre gevşek zeminde demir tutturmak kolay değil. Demir şöyle böyle tutuyor. Kıçtan karaya koltuk alıyoruz.

Antartika'daki demir yerlerinde karaya koltuk almak her

zaman mümkün değil. Her yer buzla kaplı olduğundan karada halatları bağlamaya yarayacak bir çıkıntı, taş bulunmuyor. Sadece bazı koylarda su sınırına yakın kayalar, iri taşlar var. Ancak burada da med ceziri iyi hesaplamak, koltuk alınan kayanın sular yükseldiğinde su altında kalmamasına dikkat etmek gerekiyor.

Cuerville adası büyük bir penguin kolonisine ev sahipliği yapıyor. Daha demirlerken etrafta çok ağır bir havanın hâkim olduğunu fark etmiştik. Rüzgâr burnumuza tavuk ve koyun gübresi karışımı baş döndürücü bir koku getiriyordu. Sanki muazzam bir kümesin ya da ağılın içine giriyor gibiydik.

Beş gün boyunca zamanımızın çoğunu penguinlerin arasında dolaşarak geçiriyoruz. Adanın sahillerini, alçak tepelerini hınca hınç doldurmuş binlerce gento penguinin sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar hiç ara vermeden çığlık çığlığa bağırışmalarına, kaporta kapağını her açışımızda kamaramın içine dolan ağır dışkı kokusuna kısa sürede alışıyoruz.

PEMBE KAR

Bu mevsim penguinlerin doğum dönemiymiş. Anne penguinler gagalarıyla taşıdıkları minik taşlardan yapma, bir metre çapında ortası hafifçe derin bir tepsiyi andıran yuvalarının içinde ayakta duruyorlar. Gri tüylü bir yumağı andıran yavrularsa başlarını annelerinin ayakları arasına sokmuş ısınmaya çalışıyorlar. Adayı kaplayan kar tabakasının rengi dikkatimizi çekiyor. Yuvaların etrafı, yamaçlardaki karlar pembe bir renk almış. Daha önce böyle bir şey görmemiştik.

Karın niçin böyle bir renk aldığını merak ederken hemen önümüzdeki bir penguin hafifçe öne doğru eğiliyor. Hayvanın poposunu bize doğru uzattığını görüyoruz. Sonra dişleri arasından tüküren biri gibi poposundan kırmızı renkli bir sıvıyı az ileriye fişkırtıyor. Dışkı kara değince orası pembe bir renk alıyor. Böylece her yerin niçin pembeye boyalı olduğunu anlamış oluyoruz!

Teknedeki Antartika kitabında penguinlerin ana gıdasının 'kril' olduğunu okumuştuk. Karidese benzeyen kırmızı renkli bu deniz canlısı nedeniyle dışkıları kırmızı çıkıyor. **MBY**

Sahile yaklaşırken karların üzerinde sırt üstü yatan kocaman bir denizaslani dikkatimizi çekiyor.